

RAKKE KAJA

Nr. 5 (55)

MAI 1999

Suvehooaeg algab vabaõhuüritustega

30.mail algusega kell 17 toimub Rakke mäel kevadine laulu- ja tantsupidu, kus astuvad üles kõik kohalikud kultuuritegijad. Esinema on kutsutud ka Tamsalu naiskoor, Väike-Maarja-Kiltsi-Rakke ühendatud segakoor, Väike-Maarja pasunakoos ja Simuna rahvatantsurühmad. Laululavale minnakse rongkäiguga, mis saab alguse 16.30 alevi pargist.

Talvist kultuurihooaega võib nimetada kordaläinuks, sest mõnel peol oli juba viimaste aastate rekordarv osalejaid. Tore oli Fr.R. Faehlmanni 200.sünniaastapäeva pidu, talvetuur "Kaua sa külmetad", kus Reet Linna võitis Rakke rahva südamed, kenad olid Mait Maltise laulud ja Eesti meistrivõistluste III koha omanike võistlustantsud, kõigile meeldis "Höbeniidi" 10.juubelipidu.

Pereõhtutel oli pisut vähem osalejaid. Kordaläinuks võib lugeda emadepäeva perepidu, kuigi kahjuks ei leidnud vanemad aega oma lastega koos olemiseks. Kiitmata ei saa jätta ka noori näitlejaid Margit Rõuku ja Silvar Rückenbergi, kes väga toreda näidendiga esinesid.

Talvesse mahtus ka ettevalmistus tänavusuviseks üldlaulu- ja tantsupeoks. Tiheda konkursiõela läbis meie

suurepärase segarahvatantsurühm, kes osaleb tantsupeol. Laulupeol osaleb meie lastekoor "Pääsulind", segakoor ja naisansambli naised, kes laulavad Tamsalu naiskoori koosseisus. Samuti lähevad laulupeole meie mehed, kes on juba mitu aastat käinud Väike-Maarja pasunakooris mängimas.

Suvehooaeg on seotud vabaõhuüritustega, mis saavad alguse 30.mail kell 17 Rakke laululaval.

3.juunil kell 19 on võimalus nautida suurepäraselt Eesti Rahvusmeeskoori ja Politseiorkestri tasuta kontserti raudteejaamas.

6.juunil kell 19 on Rakke mäel Suveniiri juubelikontsert.

19.juunil kell 19 suur suvekontsert "Armastuse lugu" Rakke mäel.

17.juulil suvekontsert Rakke mäel, kus teiste hulgas esinevad Vello Orumets ja Onu Bella.

Rakke valla päevad toimuvad sel aastal 18.-20.juunini

18.juuni on planeeritud Tammiku päevana. Toimub perepiknik Tammiku järve ääres. Rakkest on organiseeritud transport. Tammiku on kaunis koht, on

kiik, lõke, mängud, tantsuansambel, konkursid koduveinile, piknikukorville, stiilseimale perele. Ootame palju osalejaid, ka külalisi kaugemalt.

19. juuni hommikupoolikut saab veeta Rakke mäe staadionil, kus toimub spordi- ja laadapäev. Plaanis on läbi viia rattaralli suur ja väike ring, rahvastikupallivõistlus, teatevõistlused, viimase mehe jooks, vägilase konkurss meeste ja poiste hulgas. Kell 13 on võimalik vaadata näidisvõrk-pallimängu "Kalev 70" ja meie maakonna-veteranide esinduse vahel. Lastele batuut, jäätis ja kõigile lõunasupp. Õhtul on Rakke mäel suur suvekontsert "Armastuse lugu".

20.juunil on Aos surnuaiapäha.

Jaanituli on sel aastal Rakke mäel 22.juunil. Kell 19 võib vaadata suurepäraselt rahvatükki "Kosjasõit" teater "Ugala" esituses, kus osaleb ka ansambel "Untsakad" ja Rakkest pärit noormees Margo Mitt. Kedagi ei jäta külmaks õhtut sisustav suurepärase Ants Viermanni orkester. Disko kestab hommikuni.

Kõikide ürituste kohta pannakse üles reklaam, mida tasuks jälgida, sest võib tulla väikesi muudatusi.

Ada Vää

Laulu olgu me majas,
tantsu olgu me toas...

**30.mail kell 17 Rakke laululaval
RÄKKE RÄHVA PIDU**

Esinevad

- valla laulu- ja tantsulapsed
- lastekoor "Pääsulind"
- Rakke-Kiltsi-Väike-Maarja ühendatud segakoor
- Tamsalu naiskoor
- Väike-Maarja pasunakoos
- Rakke rahvatantsurühmad
- Simuna rahvatantsurühmad

Rongkäigu algus kell 16.30 alevi pargist
Tantsuks ansambel "Ma & W"

Tasuta

**RAHVUSMEESKOORI SUUR
RONGISÕIT MÖÖDA EESTIMAAD
"HEI-HEI-HEI, TULE JAAMA!"**
3.juunil kell 19 Rakke raudteejaamas

Mööda Eestimaad sõidab erirong, mida veab 1954.a. ehitatud auruvedur "Kaspar" ja mille koosseisu kuuluvad veel kupeeagunid, restoranvagon, muuseumvagon ja lahtine lavavagun. Platvormvagonil esineb Eesti Rahvusmeeskoor Ants Sootsi juhatusel. Perroonil ja jaamaesisel mürtsub Eesti Politseiorkester Kaido Kodumäe juhatusel ning Pilli- ja Laulukvartett Lust Fest ehk Vaksalikvartett Alari Tamme juhatusel.

**6.juunil kell 19 Rakke mäel
JUUBELIKONTSERT SUVENIIR 25**
Sirje Kurg, Rein Kurg, Olev Vestmann, Peeter Jaska, Heldur Jõgioja, Kraavi Sass
Pääse 40.-, pensionärid 30.-, lapsed 20.-
Müügil uued kassetid ja CD

**19.juunil kell 19 Rakke mäel
SUUR SUVEKONSERT
ARMASTUSE LUGU**
ansamblitega Seelikukütid ja mini MTJ
Kuumad sülditähed

Luule Komissarov ja Raimo Aas
Kaal annab Mati Nuude
Pääse 50.-, lastele (alla 12.a.) 25.-

RAKKE VALLAVALITSUSES

27.04 ja 12.05.1999

1. Maksti ühekordset toetust a' 500 krooni üheksale inimesele, 1000 kr. ühele kodanikule tütre koolilõpuriiete muretsemiseks ning kompenseeriti 50% ravimite ja prillide ostust viiele inimesele seoses raske majandusliku olukorraga. Maksti ühekordset toetust 65 kr. kopsutuberkuloosi uuringuteks ühele, küttepuude muretsemiseks summas 850 kr. kahele inimesele ja tulekahju läbi kannatanule 2500 kr.

Eduka esinemise eest maakondlikul inglise keele olümpiaadil maksti ühekorset toetust Salla Põhikooli õpilasele Annika Madissonile (III koht) ja tema juhendaja Meeli Keremile a' 100 kr; E.Valteri juubelile pühendatud

maakondlikul viktoriinil III koha saavutanud võistkonnale: Mart Aus, Veiko Kabral ja Kert Keskküll a' 65 kr.;

maakonna õpioskuste olümpiaadil 3.kl õpilaste seas I koha saavutanud Kert Keskküllile 300 kr.; vabariiklikul keemiaviktoriinil IV koha saavutanud Sirje Pajumägi 700 kr., võistkondlikult I koha saavutanuile: Karmen Kivila, Anneli Veelmaa, Merili Veelmaa a' 600 kr., VII koha saavutanud võistkonnale: Annely Kulland, Aaro Nursi, Andres Pajumägi a 250 kr. ja õpilaste juhendajatele Juta Ploompuule 400 ja Aili Alatseile 1750 kr.

2. Aprillikuus maksti toimetulekutoetusi summas 17015 kr. 20-le inimesele.

3. Tagastati õigusvastaselt võõrandatud Mäe maaüksus Kellamäe külas Iva

Tammele, Väljavahi maaüksus Liigvalla külas Aili Kuusele, Liivaku maaomand Lahu külas Kaido Karuksile, Nurme maaüksus Edru külas Asta Alandile ja Kingsepa maaomand Mõisamaa külas Rein Keremile.

3. Nõustuti maaüksuse ostueesõigusega erastamisega Suure-Rakke külas: Aigar Keelele Kaasiku 2,07 ha Lembit Veelmaale Õli-Kaarli 25,20 ha.

4. Määrati Rakkes Niidu tn.6 asuva 2-korruselise elamu korteriomandi seadmiseks vajaliku teenindusmaa suuruseks 4302 m².

5. Anti füüsilisest isikust ettevõtja Mari Kuslerile teenindamislubade juuksuritöödeks aadressil Rakke, Faehmanni tn.30-2.

RAKKE VALLAVOLIKOGUS

20.05.1999

Päevakord:

1. Ehitiste peremehetuks tunnistamine.
2. Rakke Vallavolikogu otsuse nr.87 26.02.99 "Rakke Vallavalitsuse teenistujate koosseisu, palgaastmete ja palgamäärade kinnitamine" muutmine.
3. Rakke Gümnaasiumi põhimääruse kinnitamine.
4. Vallavanema puhkusele lubamine.
5. Informatsioon Väike-Maarja vallavolikogu otsusest.

1. Ehitiste peremehetuks tunnistamine. 3.02.1999.a. "Riigi Teataja Lisas" nr.18 ning "Rakke Kajas" Rakke Vallavalitsuse poolt avaldatud peremehetute hoonete hõivamise teatele ei ole laekunud ühtegi vastuväidet.

Võttes aluseks Asjaõigusseaduse §39 ning §96 lg.3, asjaõigusseaduse rakendamise seaduse §13 lg.2 ja Vabariigi Valitsuse 8.08.96 määrusega nr.211 kinnitatud "Peremehetu ehitise hõivamise korda" otsustati tunnistada peremehetuks järgmised Rakke Valla haldusterritooriumil asuvad ehitised:

- 1) Rakke Lubjatehase ringahi asukohaga Tehase tn. Rakke;
- 2) saunahoone Vahtra tn. Rakke;
- 3) kaalumaja hoone Simuna tee 10 Rakke;
- 4) hooned Kõrtsi 2 talu maal Ao külas;
- 5) elamu Edro-Kooli 9 talu maal Edru külas;
- 6) elamu Suure-Rakke külas Simuna t. 22;
- 7) elamu Latsi 12 talu maal Ao külas;
- 8) elamu Kooli 29 talu maal Koila külas;
- 9) elamu Kusto 5 talu maal Koila külas.

2. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse ja Rakke valla põhimääruse §48 p5 alusel otsustati muuta Rakke Vallavolikogu 26.02.1998.a. otsuse nr.87 "Rakke Vallavalitsuse teenistujate koosseisu, palgaastmete ja palgamäärade kinnitamine" p.1.7 ja sõnastada see ümber alljärgnevalt: – maaspetsialist 17–29 2030–4340.

3. Lähtudes Põhikooli- ja Gümnaasiumi-seadusest ja Rakke Vallavalitsuse ettepanekust kinnitati Rakke Gümnaasiumi põhimäärus.

4. Lähtudes vallavanem Guido Ploompuu avaldusest lubati ta 1999.a. korraldisele põhipuhkusele 1.juulist 24.juulini (21 kalendripäeva põhipuhkust + 4 k.päeva teenistusstaaži eest).

5. Vastus Väike-Maarja vallavolikogu ettepanekule uue omavalitsusüksuse moodustamiseks:

Rakke vallavolikogu tutvus tähelepanelikult Väike-Maarja vallavolikogu 21.04.1999 otsusega nr.10 ja selles sisalduva ettepanekuga uue omavalitsusüksuse moodustamiseks.

Kahjuks ei ole Väike-Maarja vallavolikogu ettepanekule eelnenud ei hetkeolukorra analüüsi ega tuleviku prognoosi.

Rakke valla ajalugu on rikas mitmesuguste piirimuutuste ning erinevate kihelkondade ja maakondade alla kuulumisest, mistõttu valla elanikud ei soovi näha uusi uisapäisa tehtud otsuseid. Igasugustele võimalikele ühinemistele peab eelnema varasem pikaajaline koostöö ning ühinemisest peavad võitma mõlemad pooled.

Rakke valla omavalitsus nämeeleldi koostöö süvenemist kõigi oma naabritega, sh. ka maakonnapiiri taha jäävate naabritega. Alles konkreetse koostöö põhjal saab tulevikus otsustada, milline liitumine on kohalike elanike huvides ja milline mitte.

Ülaltoodut arvestades Rakke vallavolikogu otsustab:

1. Võtta Väike-Maarja vallavolikogu otsus esitatud kujul teadmiseks.
2. Mitte toetada praegu Väike-Maarja Vallavolikogu ettepanekut.
3. Arendada koostööd kõigi naabervaldadega.

Taas on üks õppeaasta lõppemas

Taas on üks õppeaasta lõppemas ja aeg teha kokkuvõtteid.

Kooli jaoks oli möödunud õppeaasta jooksul kõige suuremaks ja meeldivamaks üllatuseks superaktiivne 11.klass. Neid jätkus kõikjale: koolilehte "Pürgija" tegema, üritusi organiseerima, õpilaskogu tööd juhtima, osalema maakonnaüritustel, õppima ja ringides käima. Nad jõudsid kõike ja kõikjale. Neid saab usaldada. Jätkugu teil, 11.klass, jõudu alati olla mina ise!

1998/99. õppeaastal sai tänu meie aktiivsele direktorile käima pandud uued ja põnevad ringid: enesekaitsering, korvpallitreening, tegutsevad Noorkotkad. Veel töötasid koolis rahvatantsuringid väsimatu õpetaja Helgi Viermanni, käsitööring õp. Urmas Alatsei, arvutiringid õp. Malle Mattiseni juhendamisel.

Rakke Gümnaasiumi õpilased võtsid osa ka mitmetest olümpiaadidest. Jaanuarikuust alates toimusid matemaatika, geograafia, keemia, bioloogia, inglise, saksa ja eesti keele olümpiaadid.

Parimad tulemused saavutati: bioloogias Liselle Mürk (6.klass) I koht, keemias Jorgan Võormann (9.kl.) II koht, matemaatikas Jorgan Võormann I koht, matemaatikas Merili Veelmaa III koht, inglise keeles Elen Kinnep (9.kl.) II-III koht.

Veebruarikuus võtsid meie kooli õpilased osa Lääne- ja Ida-Virumaa matemaatika ülesannete lahendamise võistlusest Narvas. Põhikooli osas (8.-9.kl.) tulime 12.kohale 31 võistkonna hulgas, meie maakonna koolide arvestuses oleks see olnud 2.koht.

Vabariiklikust keemiaviktoriinist võtsid osa

8., 10. ja 12.kl. võistkonnad, I koha saavutas 10.kl. võistkond. Maakonna keemiaviktoriinil saavutas 9.kl. võistkond II koha. Rakke Gümnaasium on edukalt esinenud ka ülemaailmse GLOBE projekti raames.

Kiidame veelkord kõiki olümpiaadidel osalejaid ja nende õpetajaid!

Koolipere on tubli. Kõike koos tehes leiame midagi hingele ka murelikel ja närvilistel päevadel.

Aitäh kõigile õpilastele, õpetajatele ja headele inimestele, kes on kooli toetanud ja aidanud. Suur tänu teile ning palju päikest silmadesse ja hingerahu südamesse!

Mari Lepp, õppealajuhataja
Siiri Kanarbik, huvijuht

Ei see tänu tühaks jahtu

*Ei see tänu tühaks jahtu
ei see aitäh ajas kustu
Sügavale salajasse,
silma- ja südamesse
jäävad sädemed särava.*

Need kaunid sõnad tervitasid kõiki, kes kogunesid Lahu Algkooli pidulikult ehitatud saali emadepäeva kontserti kuulama. Lapsed koos õpetajatega olid ette valmistanud huvitavad ja südamlikud etteasted. Oli laulu, luuletusi, liikumist. Lapsed laulsid kodust ja emast - kõige kallimast ja armsamast lapse silmis. Ei unustatud ka vanaemasid.

Lauluõpetaja Tiiu oli mudilasedki imetoredasti tantsima ja laulma õpetanud, mis lisas kontserdile veelgi sära. Väikese ja koduse kooli sõbralik õhkkond aitab ka kõige tagasihoidlikumal lapsel esinema õppida, mis on elus väga vajalik.

Üles oli seatud kunstinäitus õpilaste ja lasteaiaste aasta töödest. Iga lapse jaoks oli õpetajal ja kasvatajal jätkunud tähelepanu ning südamesoojust. See pidu näitas parimal kombel, kuidas meie küla koolmeistrite mõjul avanevad ja arenevad väikesed lapsehinged.

Suur tänu, kallis Lahu kooli kollektiiv!

Tänulikud pidulised

Loodusnädal koolis

17.-21.maini toimus Rakke Gümnaasiumis 1.-6.klassi õpilastele loodusnädal "Loodus prahist puhtaks".

Esmaspäeval toimus looduseviktoriin kõigile õpilastele. Iga koolijüts vastas küsimustele päris omaette ja iseenesetarkusest. Üllatas, et lapsed ei käi looduses sugugi kinnisilmi ega lukus kõrvadega. Klasside 3-liikmelised võistkonnad valmistasid plakateid. Kõik võistkonnad leidsid, et loodust tuleb hoida, mitte üle kuhjata olmeprügiga.

Teisipäeval valmistati meie vanimat ja tublimat "koristajat" - luuda. Eriti toredad luuad olid 1. ja 4.klassil. Las tunneb oma vajalikkusest ka rõõmu.

Kolmapäeval koristati oma kodualevit olmeprügist. Kõik lapsed olid väga tublid. Ühiselt leidsime, et hoolitsetud keskkonnas hing lausa puhkab.

Neljapäeval said tublimad õpilased Lahemaa kaunist loodust nautida.

Reede oli üks põnevamaid päevi - korraldasime pikniku Ao järve ääres. Aga teekond veekoguni oli igal klassil erinev ja teel tuli lahendada mitmesuguseid ülesandeid ja salakirju, lugeda üle teeärsed majad, ära tunda laululindude hääled ja õitsvad lilled, kaunistada oma klassi kevadetüdruk ja -poiss, valmistada kimp õpetajale, üles joonistada oma matkateekond tapeedirullile jne. Järve ääres laulsime, mängisime, tegime lõket ja autasustasime tublimaid. Vahva oli! Õpetlik ka! Aitäh teile, klassijuhatajad ning alati abivalmis ja väsimatu õpetaja Leelo Lõune! Kaunist suve kõigile!

Siiri Kanarbik, huvijuht

Lasteaed ka suvel avatud

Pikka aega on olnud probleemiks lasteaia suvine kinniolek. Arvestades lastevanemate soove, töötab lasteaed Rakkes nüüd katseliselt ka suvisel perioodil järgnevalt:

- 1.-30.juunini (23.06-25.06 riigipühade tõttu suletud)

- juulikuus lasteaed suletud
- 2.-31.augustini (20.08 suletud)

Kõigil suvel lasteaeda tulevate laste vanematel pöörduda kuni 31.maini k.a. lasteaeda pr.A.Aasa poole.

Ilusat suve soovides

Arvo Pani, direktor

Kunagi ammu. Tammikus...

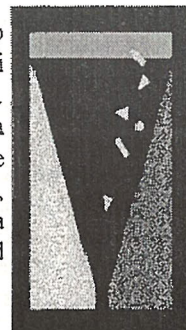

See kirjatükk ei pruugi olla ajalooline tõde. See on kirjutatud tunnetamaks piirkonna minevikku ja äratamaks huvi muististe vastu. Teadvustades, et meil olid eelkäijad, kes tegid oma ajas suuri tegusid, võiks see anda usku ka tulevikuks.

Lagu on vaba ümberjutustus Endel Nirgi rekonstruktsioonikatses "Casus Tabelini" (Looming 8, 1978), kasutatud on Ain Kalmuse ajalooliste romaanide "Jumalad lahkuvad maalt" ja "Toone tuuled üle maa" kujutluspile, aastaarvud ja sündmuste jada on ammutatud raamatutest "Eesti esiajalugu" (Eesti Raamat 1982) ning koguteosest "Virumaa" (Ida- ja Lääne-Viru Maavalitsuste väljaanne, 1996).

Kasutatud on veel Väino Eineri avaldatud kirjutisi aja-kirjast "Eesti Loodus". Eraldi tahaks tänada Valter Allikut, Aime Kinnepit ja Antti Ilometsa, kes tekitasid huvi teema vastu ning abistasid kirjanduse leidmisel.

Peeter Vill

Praeguseks nagu unustusehõlma vajunud ja natuke räämas Tammiku rahaugumäega on seotud palju legende.

Legendid meenutavad vanu aegu omal moel, praegu aga püüaks piiluda aega, mis oli enne legendide teket.

Eesti muinasaja lõpuks (12. sajandi lõpp-13. sajandi algus) oli välja kujunenud kindel kaubateede võrk ja käis vilgas kauplemine nii lääne- kui ka ida suunas. Ida-Eesti peamine kaubatee kulges mereäärsest Toolse linnusest üle Tõrma, Agelinde (Äntu), Pudi viru (Tammiku), Riiole (Ripuka), Tarbatu (Tartu) ja Otepää kuni Novgorodini.

Pudi viru ei kujutanud endast omaette kihelkonda, vaid oli suure Lemmu kihelkonna lõunapoolne nurk, siia kuulusid praegused Salla, Lasinurme, Koila, Avanduse, Hirra, Villakvere, Tammiku jt., kokku 14 küla 133 adramaaga, kus enne rüüstamisi-hävitamisi võis elada tuhatkond hinge. 13. sajandi alguses valitses Pudi viru vanem Tabelin (Tabelinus). Ilmselt moodustasid need 14 küla omavahel tihedasti seotud ühiku, vakuse, milles Tabelinusele kui jõukamaile mehele kuulus juhtiv osa, võib-olla nimetati seda isegi tema "vallaks". Vanem Tabelinusel oli mõjukas sõna mitte üksnes Lemmu kihelkonnas, vaid kogu Virumaa vanemate hulgas, ta oli teadaolevaist Eesti ülikuist kõige suuremate valdustega.

Eeldatavasti kasvatati Pudi virus teravilja, millega kaubeldi nii idas kui läänes, kauplemine oli toonaste ülikute peamisi rikastumisvõimalusi.

Kahjuks ei ole ajalooürikutes kirjas, milline oli Tammiku linnus ja kuidas seal elati. Ilmselt oli see vähekindlustatud, sobis pelgupaigaks ja kaitsekohaks

väiksema väe vastu - ka eesti hõimud käisid vahetevahel üksteise aitu puistamas. Rahuajal kasutati linnust suurpere elamiskohana. Sama võib arvata ka Rakke linnamäe kohta. Suurema ohu puhul sobis pelgu- ja sõjapaigaks Agelinde (Äntu) linnus.

Raske on praegu ette kujutada, et kaheksa sajandit tagasi käis siin piirkonnas vilgas tegevus, inimesed tegid tööd, kogusid vara ja vahetevahel nagistasid naaberhõimudega. Veelgi enam, kaupa käidi vahetamas ja vahetevahel ka väga vara ning orje hankimas mitme maa ja mere taha ulatuvate retkedega. Muidugi käidi ka vasturetkedel - 1212. aasta veebruaris läks Novgorodi vürsti Mstislavi ja tema venna, Pihkva Vsevolodi ühendatud 15000 meheline vägi piki Seljamäe kulgenud iidset teed üle Järvamaa Harjumaale Varbola linnust röövima ja alistama. Peale linnuse piiramist ja tugevat madistamist lepitati kokku vene väe lahkumise hinnas, selleks oli 140 kilo tollel ajal väga hinnalist hobedat. Muidugi vajasid 15000 meest sõjaretkel nii süüa kui ka muud ning vaevalt seda raha eest osteti, ikka jõuga, vägisi...

Pudi viru vanemal Tabelinusel on kristluse juurutamise ajal Virumaal traagiline roll ning ta on üks väheseid Virumaa vanemaid, kelle nimi on kindlalt ajalukku sisse kirjutatud.

Liivimaa kroonika lehekülgedele ilmub Tabelinuse nimi suhteliselt hilja, alles 1219. aastal preester Hendriku otsetuttavana. 1219. aastal läksid Võnnu rüütlid ordupealik Rodolfi juhtimisel koos latgalite väega Sakalasse, võeti kaasa sealseid ristitud ja üheskoos mindi Järvamaad rüüstama. Retk oli edukas. Ordumehed võtsid järvalaste vanemait poegi pantvangideks (nad saadeti

kloostritesse õppima), siis kinnitati rahu ja ühtlasi lepitati kokku, et minnakse üheskoos Virumaa kallale. Võnnulased kutsusid endaga kaasa Riia piiskopi mehi, liivlasi ja lätlasi, teel võeti läbi minnes kaasa sakalasi ja ugandlasi, keda vaevalt oli vaja selleks eriti sundida. Järvalastest teejuhtide abiga jõudsid sissetungijad sügise õöpimeduse katte all täiesti ootamatult Virumaale, kus elanikud, teadmata linnustesse ja pelgupaikadesse paku minna, olid kõik oma külates ja kodades. Siinkohal kirjutab Henrik, et "Virumaa on viljakas ja väga kaunis ja väljade tasasuse poolest avar maa". Niisiis jagasid sissetungijad oma väed kõigi kogukondade peale ja kohe varahommikul asuti täie usinusega tööle.

Preester Henrik, kes ise kaasas oli, kirjutab innustunult, kuidas "nad löid maha kõik, keda nad meessoost kätte said, suurtest kuni pisemateni maha ega heitnud kellegi päale armu. Ja naised ning lapsed võtsid nad kinni, ajasid hobused ning hulga kariloomi kokku ning said palju röövsaaki". Nõnda rassisti väsimatult päevast päeva, kusjuures sakslaste kogunemispäigaks oli Tõrma küla, liivlastel ja lätlastel Avispää, saklastel Rebala kogukond, ugandlastel Pudi viru. Järvalased kui lähimad naabrid käisid rüüste- ja tapatööst puhkamas oma kogukondades.

Kui siis kõik need sakslased ja lätlased, liivlased ja sakalased, ugandlased ja järvalased olid viis päeva Virumaal riisunud ning suure hulga inimesi (krooniku kiitlemise järgi kuni mitu tuhat) halastamatult maha tapnud, tulid mõned eluga pääsenud kogukonnavanemad Tõrmasse rüütlite ninamehe Rodolfi juurde rahu paluma.

(järg lk 5)

Too lubas rahu üksnes tingimusel, kui virulaste vanemad lasevad ennast ristida ja annavad pantvange. Sellega tuli suure rüüstajate meelevaldas muidugi nõustuda. Sealjuures selgus, et üks rahupalujaist, kelle preester Henrik pani kirja Thabelinusena, oli kunagi varem Gotlandil (Ojamaal) sakslaste kogukonnas Visbys ristitud.

Preester Henrik ei taha millegipärast oma usukaaslasest pikemalt kirjutada. Nii jääb vaid oletada, miks ja kunas Tabelin ristiusu vastu võttis.

Tead on, et Tabelin oli suurte valdustega Virumaa vanem, Virumaa aga oli Põhja-Eesti arenenuim keskus. Ja kuigi Tabelini kodukant Püdiviru jääb merest eemale, ei olnud see ettevõtlikule mehele mingiks ületamatuks takistuseks kaubavahetuses osalemisel. Küllap oligi ta ja tegusamas meheas vilunud kaubaretkedel käia.

On esitatud oletus, et Tabelin oli lasknud end ristida gotlandlastel, kellel polnud otseseid anastusetaotlusi eestlaste maa suhtes, et pääseda alistumist tähendava ristimise vastuvõtmisest saksa-taani vallutajailt. Selle oletuse kummutab preester Henriku selgesõnaline väide, et Tabelini olid ristinud "meie omad", mis tema esituses tähendab just riialasi, Visby oli tollal saksa koloonia. Küll on aga igati tõenäoline, et Tabelin oli ristiusu vastu enne seda, kui mõõgavendade agressioon eesti maakondi tabas.

Tabelin kuulus Lembitu ja Kaupo põlvkonda ning oli juba sajandi algul parajas eas mees, et kaugeil kaubaretkedel käia. Kaugel käimine aga tähendas seda, et mees oli nii mõndagi näinud ja kuulnud, ta oskas keeli ning nägi maailma hoopis avaramalt kui kohapeal oljad.

Ilmselt ta teadis, et Venes valitses juba ammu, kümnenda sajandi lõpus ristiusk, ka Taani ja Rootsi olid ristitud maad. Ju oli tal ka aimu sellest, et ristiusk ei olnud ühte tegu (kirik lõhenes 1054. aastal) ning Taani ja Rootsi usk ei olnud sama mis Vene usk. Eks ta teadis sedagi, et ristimine ja ristiusk oli heaks ettekäändeks võõraste maade alistamisel. Rootslased olid selleks ajaks ristiusu levitamise sildi all allutanud suhteliselt nõrgad soome hõimud, soomes kaubal käimine oli virulastele aga peaaegu igapäevane asi.

Kolm kaunist kevadpäeva Hiiumaal

*Vanasti, kui maailma loodi,
lõi ka jumal Hiiumaa...*

Kui Salla laulupoisid seda laulu laulavad, kipuvad mõtted alati Hiiumaale. Mõtetest said teod maikuu kolmepäevasel ringreisil koos maakonna kultuuritöötajatega.

Enne Haapsallu jõudmist külastasime Ants Laikmaa majamuuseumi Taeblass, kus fantastiline giid Helgi jutustas huvitavalt tuntud eesti kunstniku elust A. Laikmaa maalil peamiselt portreid eesti haritlastest ja Lääne-Eesti talurahvast, samuti loodusmaastikke, eelkõige oma kodukandist.

Praamiga üle mere ja õhtuks jõudsimme Hausma puhkekeskusesse. Hommikul viibisime Hiiumaavanema vastuvõtul. Hiiumaal elab 12 tuhat inimest, neist Kärddlas 4 tuhat. Ka Hiiumaal on päevakorral töötuse probleem. Valdade ühinemise kohta arvati, et neil on ajalooliselt välja kujunenud piirid, raske on ühendada Emmaste ja Käina mehi. Hiiuma huumoriga lubati tulla oma saarega mandrile lisaks sellele vallale, kelle piirid napiks jäävad.

Internetipunkt on Kärddlas Keskraamatukogus ja Kassari Haridusseltsi raamatukogus, hiidlaste nägemuses peaks internetipunkt olema igas raamatukogus.

Võtsime osa Sõru rannakultuurimuseumi avamisest. Tänukirjade hulga järgi võis arvata, et muuseumi rajamisele aitasid kaasa kõik valla elanikud. Rakke valla rahvas, olgem sama aktiivsed meie muuseumi varade kogumisel nagu sõrulased.

Päev möödus matkates mööda Hiiumaad, tüüris giid Helgi, kes tõsise ja targa jutu vahele viskas mahlakat hiiumaale. Küllap oli õigus mandrimehel, kes öelnud, et Hiiumaal käimine tähendab Kõpu tuletorni vaatamist. Metsavaheline maantee on ülimalt kääneline, mis olevatki saare kõige kurvilisem tee, ehitatud kultuuri otsiva emise riburada järgi mööda. Ootamatult ilmub metsa peitunud Eestimaa vanim (maailmas loetakse vanuselt kolmandaks) ja kuulsaim tuletorn maitsi matkaja ette. Torni otsas põles tuli juba 1530. a., 37 meetri kõrguse torni tule nähtavus on 35 meremiili. Hiidlaste külalislahkuse kohta saime kinnitust õhtuses ühises kohvilauas.

Viimasel päeval suundusime Kassari saarele, mille pindala on 19,3 km². Vanasti olnud Väinameres üks ristimata saar. Sügisene torm ajanud selle saare lahti ja hakanud Soela kaudu välja viima. Hiidlased märganud seda, rakendanud härjad ette ja vedanud saare Hiiumaa äärde. Sellest ajast seisabki Kassari Hiiumaa kõrval kaassaarena. Külastasime hiidlaste rikkalikku kultuuripärandit säilitavat maakonna muuseumi Kassaris ja Aino Kalda majamuuseumi.

Enne ärasõitu käisime imetlemas Stenbockide poolt ehitatud Suuremõisa (1775-1760). Oma rohkete alleede, pargi, hilisbarokstiilis peahoone ja osaliselt kestma jäänud kõrvalhoonetega paelub ta tähelepanu tänapäevalgi.

Ja saidki otsa need kolm kaunist kevadpäeva Hiiumaal.

Rändurid Kai Sallast ja Hilja Piibest

HIU NALJU

Kord küsitud hiidlaselt, miks ta kitsi ei pea, saare kehva pinnase tõttu oleks ehk tulusam. Hiidlane vastu: "Vaada, kits aa sõsune loom, kis alati karjub ja hanna hojab ka püsti. Nõnna see tuul tal kerest läbi tõmmab ja jahutab piima, aga ma armasta sooja piima juua."

Kord müünud hiidlane laadal pörsaid. "Palju tükk maksab?" küsinud ostja. "Äi ma müi tüki viisi ühti, ikka terve pörsas korraga," vastanud hiidlane. "Ja palju terve pörsas maksab?" "Terve viiskümmend, haige jumalamuidu." "Kas uues või vanas rahas?" "Viiskümmend uues, viis vanas," vastanud hiidlane.

Hiiuma noorpaar tuli perekonnaseisuametisse. Ametnik küsis: "Kas olete selliseks tähtsaks sammuks elus ka hästi ette valmistunud?" "Loomulikult," vastas peigmees, "tegin 100 liitrit õlut ja ostsingi kasti viina."

Lipud lipupäeval vardasse!

Meie valla elanikud ja asutused on väga visad riigilipu heiskamisega pühadel ja tähtpäevadel, seepärast tuleme edaspidised lipupäevad veelkord meelde:

14.juuni - leinapäev (lipp heisatakse leinalipuna)

23.juuni - võidupüha

24.juuni - jaanipäev

20.august - taasiseseisvumispäev

14.november - isadepäev

16.november - taassünnipäev

18.november - Läti vabariigi

väljakuulutamise päev

Riigilipp heisatakse suveajal kell 8, talvel 9 ja langetatakse päikeseloojangul, kuid mitte hiljem kui kell 22.

~~17.maist käigus bussiliin Liigvalla-Rakke esmaspäeviti ja reedeti.
Buss väljub Liigvallast 8.30 ja tagasi Rakkest Liigvalda kell 14.00~~

ÕNNITLEME!

60

MAIRE ANNAST 11.06

VIIVI KOOR 22.06

65

HELME PEDO 15.06

AINO TAMBLA 27.06

70

VILJA MITNITS 14.06

75

META KÜBARSEPP 01.06

VALTER SALUVEER 01.06

HILJA KALJUSTE 15.06

LAINA AIMLA 28.06

RICHARD TORMA 29.06

80

ROOSA BERGMANN 23.06

85

EDKAR PRINKEN 02.06

Rakke Gümnaasiumi**lõpuaktused:**

9.kl. 19.juuni kell 17

12.kl. 26.juuni kell 17

RAKVERE KUTSEKESKKOOL

võtab vastu õpilasi 1999/2000.äa.

põhikooli baasil:

- ⇒ kokk
- ⇒ kodumajandus
- ⇒ individuaalõmbus
- ⇒ mööblitiser
- ⇒ remondilukksepp
- ⇒ ehitaja

3 õppeaastaga saad kutsekeskhariduse

keskhariduse baasil:

- ⇒ hotelliteenindaja
- ⇒ pagar, kondiiter

2 õppeaastaga omandad eriala, üldainetest õpid põhiliselt keeli.

Dokumentide vastuvõtt algab 17.05.99

Kooli sisseastumiseks esitada järgmised dokumendid:

- ⇒ avaldus
- ⇒ põhikooli või gümnaasiumi lõputunnistuse originaal
- ⇒ pass või sünnitunnistus ja valla tõend elukoha kohta
- ⇒ arstitõend tervisliku seisundi kohta (originaal)
- ⇒ 4 fotot 3x4 cm

Info tel. 41 575, 42754, faks (232) 23672

Postiaadress Piiri 8, Rakvere 44316

SÜNDINUD

THU LAIDSALU
19.04.1999

**Mari Kusleri
juuksuritöökoda**

aadressil Faehlmanni 30
on avatud igal nädalapäeval

E, L, P kella 15-19
T, K, N, R 9-13 ja 15-19
(kolmapäeval teenindatakse
ainult mehi, teistel
nädalapäevadel kõiki).

Telefon 91 537

Külastage!

HANSAPANGA

Rakke kontor avatud

E - R 9.00-16.00
L suletud

Müüa remonti vajav maja koos
kõrvalhoonega ja 2-toaline korter
Rakkes. Telefon 91 113

Müüa 3-toaline kõigi mugavustega
korteri (III korrus, boiler, 2-tariifne
el. arvesti, parkettpõrandad)
Tähe 2-17, tel. 91 148 Tatrik

SURNUD

VIRVE RÄTTE
10.05.1929 - 01.05.1999

VELDOR VUNDER
02.05.1944 - 15.05.1999

Rakke valla infoleht Telefon 91 360 Toimetaja Eha Beilmann
Ilmub kord kuus. Tiraaž 700 eks.

**RAKKE
KAJA**